

Üniversite Yelken
Takımları
Araştırması

Pınar ERTÖR

3* Kaptanlık Makalesi

08.08.2007

I. Giriş

Bu araştırmayla, Avrupa ve ABD'deki üniversite yelken takımlarıyla iletişime geçilerek, bu takımların yapısı ve genel işleyişi hakkında bilgi formları aracılığıyla data toplanması, bu dataların değerlendirilmesi ve dokümantasyonunun yapılması amaçlanmaktadır.

Sonuçların, Üniversite Yelkenciliği adına Türkiye'de kurulan takımlara ve yapılan çalışmalara ışık tutması ve takımlarımıza benchmark yapacak datayı sunması ana hedeftir.

Üniversite takımlarının organizasyonu ve kurumsallaşma seviyesi, maliye ve sponsorlukla ilgili bilgiler, üniversitelerarası federasyonla ve mezun yelkencilerle olan ilişkiler, sahip oldukları filo, eğitim prosedürleri, üyelikle ilgili genel bilgiler hakkında bilgi toplamak amacıyla 25 adet ağırlıklı olarak çoktan seçmeli soru hazırlanmış, bazı sorular ise özgürce yanıtlanabilecek şekilde düzenlenmiştir.¹

II. Metot

Anketler, ISAF web sitesinde akredite olduğu belirtilen üniversiteler² ve www.collegesailing.org sitesindeki sıralamada bulunan ABD üniversiteleri arasından 41 adet üniversitenin yönetim kurulu üyeleri veya takım kaptanının adresine e-mail yoluyla gönderilmiş, geri dönüş ise 4 üniversiteden yapılmıştır.

1. Kurumsallaşma ve Organizasyon

Takımların statüsü, organizasyonla ilgili bilgiler, takımın yönetiminin nasıl gerçekleştirildiği, web sitesinin durumu, karar alma mekanizması, takımın aktivitelerini

¹ Anket Excel dosyası olarak ektedir.

² <http://www.isaf.org/default.asp?ID=j/.Fs/j7&MenuID=dk/>

ve kararlarını bağlayıcı bir tüzüğün olup olmadığı gibi konularla ilgili bilgi toplamak amaçlı, ankette 6 adet soru bulunmaktadır.

2. Üyelik

Kimlerin takıma üye olabileceği, aidat ödeme zorunluluğunun olup olmadığı, varsa aidatın miktarı, aktif üye sayısı hakkında 4 adet soru bulunmaktadır.

3. Eğitim

Eğitim metodu, takımın eğitmenlerinin özellikleri, teorik/pratik eğitimler için ödenmesi gereken ücret, hangi teorik/pratik eğitimlerin verildiği ile ilgili 4 soru bulunmaktadır.

4. Filo

Kendi teknelerinin olup olmadığı, varsa tekne türleri ve sayıları, teknelerin bakım ve onarımından kimlerin sorumlu olduğu, filodaki teknelerin kullanımının üyelere hangi şartlar altında açık olduğu ile ilgili 3 soru bulunmaktadır.

5. Yarışlar

Takımın katıldığı yarışların kimler tarafından organize edildiği, takımların katıldıkları uluslararası yarışlar, yarışlara katılan ekiplerin özellikleri ve yarış ekibine seçilme şartları hakkında 3 soru bulunmaktadır.

6. Maliye ve Sponsorluk

Yıllık bütçe büyüklüğü, sponsorlarla iletişime geçme olanakları ve takımın ana sponsorlarının kimler olduğu ile ilgili 3 soru bulunmaktadır.

7. Üniversitelerarası Yelken Federasyonu'yla ve Mezunlarla İlişkiler

Üniversitelerarası bir federasyonun varlığı, bu federasyona üyelik ve mezun olan yelkencilerin takımla bağlarının ne şekilde korunduğu ile ilgili 2 soru bulunmaktadır.

III. Sonular³

ABD’deki üniversitelerin web siteleri incelendiğinde, takımların çoğunlukla spor komitesine bağlı oldukları görülmüştür. Collegesailing.org sitesindeki üniversite sıralamalarında da çoğunlukla bu tip, yatçılıktan çok centerboard’a konsantre olmuş ve yarışlara bu kategoride katılan üniversiteler, daha küçük bir bütçeyle ve daha az mali yardımla daha büyük başarılarla ulaşabilmektedirler.

Spor komitesine bağlı olarak faaliyet gösteren bu takımlarda, kurumsallaşma oranı da daha düşük olarak gözlenmektedir. Tüzüğün varlığı, kararlarda son sözün yönetim kurulu çoğunluğuna değil, takımın başkanına bırakılmasını engellemektedir. Aachen Teknik Üniversitesi ve Stevens Yat Kulübü gibi dernek veya kulüp statüsündeki üniversite takımlarında ise, resmi toplantı yeter sayıları ve karar için minimum bir yeter sayısı aranmaktadır. Bu takımlarda, karar mekanizmasının daha resmi bir süreç olduğu söylenebilir. Yürütme organı olarak, bir yönetim kurulunun seçilmesi ve faal olması her takımda görülen ortak bir özellik olmakla beraber, spor komitesine bağlı olan Princeton Üniversitesi’nde yönetim kurulunun kararlarını bağlayıcı bir tüzük bulunmamaktadır.

Üniversitelerin web sitelerine verdikleri önem de kurumsallaşmanın önemli bir parametresi olarak öngörülmüştür. Bu konudaki eksikler, birçok sitede yeterince güncel bilgilerin bulunmaması, iletişim kişilerinin üniversite veya takımla ilişkilerini kesmiş eski mezunlar olması, ya da bir kısmında “iletişim” butonunun bile bulunmaması şeklinde ilk bakışta bile tespit edilebilmektedir. Görsel tasarım bakımından fazla başarılı olmamasına rağmen, Aachen Teknik Üniversitesi’nin web sitesi; güncel haberlerin ve ekiplerin katıldığı yarışların sonuçlarının bulunması, sahip oldukları Lutra 52 tipi yatın ayrıntılı olarak özelliklerinin belirtilmesi, filodaki teknelerin tek tek fotoğraflandırılmış ve siteye eklenmiş olması gibi birçok nedenle içerik bakımından en zengin web sitesi sayılabilir. Özellikle takımın ekipçe katıldığı uluslararası yarışlarla ilgili verilen bilgiler ve bunların zenginliği de bu arada etkileyicidir.

³ Anket sorularına verilen yanıtlar ve yanıt kodlamaları için açıklamalar, Excel dosyası olarak ektedir.

Kurumsallaşma derecesi ile ilgili en önemli sonuç, takımların dernek ya da kulüp çatısı altında daha resmi ve ciddi bir şekilde işlediği, yönetilen bütçenin de artmasıyla paralel olarak faaliyet ve organizasyonların ölçeğinin daha da büyüdüğü, filolarındaki teknelerin de çeşitlendiğidir.

Üyelik, geri dönüş yapan tüm takımlarda ve de incelen web sitelerinde ağırlıklı olarak görüleceği gibi yelken bilen bilmeyen tüm üniversite öğrencilerine açıktır. Miktarı üniversiteden üniversiteye değişmekle beraber aidatlar önemli bir finansal kaynak oluşturmaktadır. Buna ek olarak verilen kurslar için de çoğunlukla ek ücret talep edilmektedir. Kursları veren eğitmenler de yine ağırlıklı olarak takımın eski ve tecrübeli üyelerinden oluşmaktadır. Ancak Stevens Yacht Club’da olduğu gibi eğitimi dışarıdan bir eğitim kurumuna devreden takımlar da fazla olmasa da bulunmaktadır. Eğitim metodunun standardize edilmesi olgusuna, spor komitesi altında faaliyet gösteren Princeton ve Georgia Üniversiteleri’nin yelken takımlarında rastlanmamaktadır. Bu takımlarda her eğitmenin kendi tecrübesine göre eğitim verdiği görülmektedir. Kurumsallaşma oranı daha fazla olan dernek ve yat kulüpleri ise hem takımın eğitim alanındaki birikimine öncelik veren bir metot kullanmakta, hem de yelkencilik literatüründen de ağırlıklı olarak yararlanmaktadır. Geri dönüş yapan üniversiteler arasında kendi metotlarını yazıya dökerek belgeleyen bir takım bulunmamaktadır.

Filolarında yalnızca dinghy bulunan takımlar ağırlıktadır. Bir yat kulübü olmasına rağmen Stevens Institute of Technology’nin yelken takımının filosunda yat bulunmamaktadır. Aachen Teknik Üniversitesi geri dönüş yapan takımlar arasında bu konuda önemli bir istisnayı oluşturur. Sahip oldukları ’97 yapımı Lutra 52 tipi “Aquis Granus” adlı yat dernek tarafından 2005 yılında satın alınmıştır ve halen birçok uluslararası yarışta takımın düzenli ekibi tarafından kullanılmaktadır. Takımın kullanımına sunulmadan önce 2001 yılında Fastnet yarışında birinci olan ve İngiliz “Royal Ocean Racing Club” tarafından yılın yatı seçilen bu yatla takım 2003’te, Daimler Chrysler North Atlantic Challenge’a katılarak 3600 mili geride bırakmış ve Atlantik’i geçmiştir. Takım yine bu yatla, 2005’te Fastnet yarışlarına ve önceki senelerde de 2 kez Edhec yarışlarına katılmıştır.

Hem tüm Fransız kanallarından hem de CNN ve EUROSPORT gibi tüm Avrupa'nın da izlediği kanallardan yayınlanan bu yarışa katılım sponsor desteği ile sağlanmıştır.

Filodaki teknelerin kullanımı tüm üyelere aidatlarını ödemiş olmaları koşuluyla açıktır. Ancak bazı takımlar, üyelerin aynı zamanda teknenin bakım ve onarımında da aktif olmaları koşulunu gerekli görmekte-dirler. Aachen Teknik Üniversitesi, aynı zamanda kendi yapımları olan dinghy'lere de sahiptir ve bu nedenle tekne yapımıyla ilgilenen üyelerin de filodaki teknelerin onarımına katkıda bulduklarını söylemek mümkündür. Teknelerin bakımı için gerekli parasal destek ise genellikle üniversitelerin bütçesinden ve aidat ödemelerinden sağlanmaktadır. Ancak eski üyelerin katkısı azımsanamayacak miktarda olan takımlar da bulunur. Takımın üniversiteden mezun olan eski üyelerinin, takım ve filo ile ilgili haklarının korunması için ön koşul, normal aidattan daha yüksek bir üyelik ücreti ödemeleridir. Bunun dışında özellikle ABD'de, eski üyelerin bağışları en önemli mali kaynaklardandır.

Takımların katıldığı yarışların birçoğu, ülkelerindeki üniversitelerarası kurul tarafından düzenlenmektedir. Bunun yanı sıra ülkedeki yelken federasyonunun düzenlediği yarışlara da katılım önemli görülmektedir. Amerikan üniversitelerinin daha çok üniversiteler veya eyaletler arası düzenlenen yarışlara katıldıkları, uluslararası yarışlara ise çok daha seyrek katıldıkları görülmektedir. Avrupa'daki üniversitelerin kıta içindeki uluslararası yarışlara daha çok katılmaları sponsorluk desteğini de aldıklarında doğal görülebilir. Edhec, European Universities Sailing Cup gibi üniversitelerarası yarışların yanı sıra, Fastnet ve Daimler Chrysler North Atlantic Challenge gibi yarışlar da Avrupa'daki üniversiteler arasında hedeflenen yarışlar arasındadır. Örneğin, Ekim 2007'de uzunluk ve rotalar bakımından Fastnet'e benzeyen Rolex Middle-Sea-Race'e katılmayı planlayan Aachen Teknik Üniversitesi takımı, bu yarışta önce Malta'daki koy içi yarışlara katılacak, daha sonra da Sicilya'yı dönerek 600 millik rotayı tamamlayıp start noktasına geri dönecektir. 2003'te Daimler Chrysler North Atlantic Challenge' a katılmaları için gereken 15000 Euro'luk sponsorluk ise üniversitenin rektörü ve Aachen belediye başkanının desteği ile sağlanmıştır.

Yarışlara katılan ekibin seçilme prosedürü ise daha çok spontane bir şekilde uygulanır. Ya yarışa katılmayı planlayan skipper'ın kendi seçimine göre ya da zaten az sayıda olan kalifiye yelkencilerden fazla bir kriter göz önünde bulundurulmadan ekip seçimi gerçekleştirilir. Düzenli ekibin varlığı ise özellikle yat yarışlarına ağırlıklı olarak katılan üniversitelerde öne çıkmaktadır.

Yıllık bütçenin büyüklüğü de takımlar incelenirken mutlaka ele alınması gereken önemli bir parametredir. Büyük çapta sponsorluk desteği alabilen üniversitelerin yıllık bütçelerinin bir hayli yüksek olması tahmin edilebilecek bir durum olmasına rağmen, eski üye bağışlarıyla ve aidatlarla büyük bir bütçeye sahip olan takımlar da bulunmaktadır. Spor komitesine bağlı olan takımların genellikle sponsorluk alma izinleri yoktur, üniversite gerekli mali desteği sağlayarak en önemli sponsorluğu oluşturur. Aachen Teknik Üniversitesi bu bağlamda yine öne çıkmakta ve üniversite desteğiyle büyük şirketlerden sponsorluk bulabilmektedir. Takımın bu alanda koordinasyonu sağlayan bir sponsorluk komitesi de vardır.

Üniversiteden mezun olmuş, ama takımla bağlarını canlı tutmak isteyen eski üyelerin takımla ilişkileri düzenlenirken farklı sistemler benimsendiği görülmektedir. Bazı takımlar, eski üyelerini üyelikle elde ettikleri hak ve yükümlölüklerden yoksun bırakan bir sistemi tercih etmişlerdir. Ancak eski üyelere yönelik organizasyonlar düzenlenerek takımla bağların korunması sağlanmakta ve ilişkilerin sıcak tutulduğu bir ortamda eski üyelerden gelen mali yardımlar da azımsanamayacak boyutta olmaktadır. Eski üyelerin birikiminden, yarışlarda veya takımın vizyonu oluşturulurken yararlanan bazı takımlar, bu amaçla üyelik haklarını ya olduğu gibi korumuş ya da yalnızca bir miktar kısıtlamıştir.

Özellikle ABD'de Üniversite Yelken Federasyonu'na üye olan takımların sayısı bir hayli fazladır. Almanya'da ise böyle bir federasyonun bulunmadığı, ancak benzer bir kurumun Almanya'daki çok sayıdaki üniversite yelken takımı derneğini barındıran bir çatı dernek olarak ("Akademischer Seglerverein") örgütlendiği görülmektedir.

Son olarak takımların aktif üye sayıları sorulmuş, bu sayıya aktif mezunların da dahil edilmesi istenmiştir. Sayılar değişmekle beraber, takımın başarısının önemli bir ölçütünün de aktif üye sayısı olduğu kolaylıkla düşünülebilir. Hem mezun üyelerinin takımla bağlarını sağlam tutan, hem de sürekli olarak yeni aktif üyeler kazabilen takımların birikiminin kuşaktan kuşağa geçmesi kolaylaşmaktadır. Kayıp nesillerin oluşması, takımın nesiller arası bağlarının güçlü tutulması ve takımın birbirini destekleyip besleyen bir organik bütün halinde işlemesiyle engellenebilmektedir.

IV. Geleceğe yönelik

Bu araştırmanın yukarıda belirtilen sonuçları, geri dönüş yapan 4 üniversitenin anketteki yanıtlarına ve incelenen 15-20 civarı üniversite yelken takımı web sitesine dayandırılmaktadır. % 10 civarındaki geri dönüş oranı yalnızca e-mail aracılığıyla yapılan böyle bir araştırma için yüksek bir oran sayılabilir, ancak yine de elde edilen sonuçlar gereğinden fazla genellenmemelidir. Tavsiye edilen, takım içinden birkaç kişilik bir komisyon oluşturulması, bu komisyonun üniversitelere yalnızca e-mail yoluyla değil, telefonla ve/veya çoğu üniversite takımında bulunan, takımdan sorumlu öğretim görevlisiyle resmi yazışma metoduyla ulaşması ve böylece geri dönüş oranının artırılmasıdır. Bu yolla en az 10 tane üniversite takımına ulaşılması hedeftir.

Üniversite yelken takımları hakkında toplanan bilgiler, elbette Türkiye'deki üniversite yelkenciliğine ve Boğaziçi Üniversitesi Yelken Takımı'na da artı değer sağlayacaktır. Web siteleri incelenirken ve üniversitelerle iletişime geçilirken bu hedef sürekli göz önünde bulundurulmalı, "Daha iyiye nasıl ulaşırız?" sorusu sürekli sorulmalıdır. Araştırmanın bu aşamasına kadar akla gelenler şunlardır:

- Araştırmanın uzun vadede takımların kurumsallaşma seviyesini ön plana çıkaran ve takımları bu bağlamda inceleyen bir hale getirilmesi düşünülebilir. Kurumsallaşma oranının takımların başarısı üzerindeki etkisi, takım içi süreçlerin gelişi güzel değil, sistematik bir şekilde gerçekleştirilmesinin takımlara katkısı gibi bir inceleme yararlı olabilir.

- Takımlara e-mail yoluyla anketler gönderilirken İngilizce takım tanıtım dosyasının eksikliği hissedilmiştir. Böyle bir dosya olmadığı için web sitesindeki İngilizce tanıtım kısmı yeterli olmak zorundaydı. Ancak tarihçeye ilgili bilgilerin yanı sıra, katıldığımız organizasyonların ve düzenlenen aktivitelerin de en güncel haliyle bulunduğu İngilizce bir tanıtım dosyasının hazırlanması önemli ve gereklidir.
- Web sitesindeki dokümanların ve özellikle makalelerin İngilizce versiyonlarının siteye eklenmesi de projelendirilebilir.
- Türkiye’de düzenlenen ve özellikle Avrupa’daki üniversite takımlarının yatçılıkla ilgilenenlerinin de katılabileceği Bosphorus Cup, Gant Cup ve hatta Aşağı Yarış gibi büyük organizasyonların İngilizce tanıtımının yapılması, bilgilerin fotoğraflarla desteklenmesi, takımların bu yarışlara katılmak istemeleri durumunda başvuru konusunda yardımcı olunabileceğinin belirtilmesi de düşünülebilir. Böyle bir girişim, hem takımlarla iletişimi arttıracak, hem de Türkiye yelkenciliğinin prestijinin artmasına da katkıda bulunacaktır.
- Araştırma sonlandırıldıktan sonra web sitesine Avrupa’da bulunan tüm üniversite yelken takımlarının bir envanteri eklenebilir.
- Türkiye’de bulunan diğer üniversite yelken takımlarıyla ilgili bilgiler, Türkiye’deki üniversite yelken takımlarının elde ettiği uluslararası başarılar da siteye eklenebilir.
- Düzenlenen Uni-Fleet Race’lerin katılımcıları, sonuçları ve fotoğraflar siteye en kısa zamanda mutlaka eklenmelidir.
- Takımın web sitesinin Almanca ve Fransızca çevirileri yapılabilir.(Almanya ve Fransa gibi İngilizceye pek yatkın olmayan ülkelerdeki takımlarla kendi dillerinde iletişimin önemi araştırma sırasında da tekrar ortaya çıkmıştır.)
- Araştırmanın yapıldığı sırada, Lutra 52 tipi Aquis Granus yatlarıyla Ataköy Marina’da bir süre kalan Aachen Teknik Üniversitesi takımı gibi yatçılıkla ve özellikle gezi yatçılığıyla ilgilenen takımlar, Ege kıyılarına davet edilebilir ya da yatları olmayan ama cruising amaçlı tekne kiralayıp Türkiye kıyılarında yelken yapmak isteyen takımlara da rehberlik edilebilir.

- Üniversiteler arasında olduğu gibi, üniversite yelken takımları arasında da “Partner Üniversite Yelken Takımı” seçilip, ilişkiler bu motto altında geliştirilebilir, ortak organizasyonlar düzenlenip bunlarla ilgili güncel bilgiler web sitesinde sürekli duyurulabilir.